

נָרְדִים: יד נָרַד וְכַרְכָּם קָנָה וְקָנְמוֹן עִם כָּל עֲצֵי לְבוֹנֵה בּוֹר
וְאֶהְלוֹת עִם כָּל רְאֵשֵׁי בְּשָׂמִים: טוּ בְּמַעֲיָן גְּנִיִּים בְּאֵר בַּיָּם
זַיִּים וְנִזְלִים מִן לְבָנוֹן: טז עוֹרֵי צִפּוֹן וּבּוֹאֵי תִימָן הַפִּיזוּי גְּנֵי

זוהר שיר השירים

המעין משאר מעינות, באר מים חיים, כך ביארו שהכל על כנסת ישראל נאמר, היא מעין גנים^[קסא] איזה גנים, חמשה גנים יש לו להקדוש ברוך הוא שהוא משתעשע בהם^[קסב] ומעין אחד עליהם המושקה אותם ומורה להם הוא טמיר ונעלם^[קסג] וכלם עושים פירות ותנוכה, גן אחד יש למטה מהם, וזה הגן נשמר מכל צדדי העולם^[קסד] תחת זה הגן יש גנים אחרים שעושים פירות למיניהם, וזה הגן מתהפך ונעשה מעין להשקותם באר מים חיים, כאשר נצרך נעשה מעין, וכאשר נצרך נעשה באר, מה בין זה לזה, אינו דומה כשנמשכים המים מאליהם לכאשר שואבים מים להשקות^[קסה] ונוזלים מן לבנון, מהו נוזלים, אלא כמו שהנוזלים נעשין למעין כאשר נוזלים מלמעלה טפה אחר טפה מים מתוקים שהנפש מחזרת אחריהם^[קסו] כך אותן חמשה

והיו לבשר אחד, כך צריך האדם להפשיט ממנו כל מחשבות זרות, בשעה שמיחד להקדוש ברוך הוא פעמים בכל יום ואומר, שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד. (ת"ז תקון סו)

כנסת ישראל נקראת מעין גנים

מעין גנים באר מים חיים ונוזלים מן לבנון. פתח רבי פנחס ואמר, מעין גנים, וכי אין מעין אלא זה שהוא מן גנים, והלא כמה מעינות טובים ויקרים יש בעולם, אלא שאין כל הנאות שוות, יש מעין היוצא במדבר במקום יבש, יש לו הנאה לזה שיושב ושותה, אבל מעין גנים כמה הוא טוב ויקר, מעין הזה עושה טובה להעשבים ולפירות, כל הקרב אליו נהנה בכל, נהנה מן המים נהנה מן העשבים נהנה מן הפירות, זה המעין מעוטט בכל, הרבה שושנים ועשבים של ריח טוב סביבו, כמה יפה זה

זוהר זוהר

המקבלים שפע ממנה, לפיכך נהפך זה הגן מן מקבל להיות מעין או באר מים חיים להשפיע להקשות את הגנים שתחת מלכות דאצילות, ולכך מובן הטעם שנקראת המלכות מעין גנים, גן על שהיא מקבל, מעין על שהיא משפיע, ובזה מובן כל הענין.

קסב. היינו חג"ת נצח והוד דאצילות.

קסג. זו הבינה.

קסד. זו מלכות דאצילות.

קסה. פירוש שהמלכות נקראת מעין כאשר העולם הגשמי הוא במצב היותר טוב, אז השפע הולכת ויורדת במדה מרובה מאליה בלי שום עיכוב, אבל כאשר העולם הגשמי אינו במצב היותר טוב ונצרך פעולות ועבודה לשאוב ממנה השפע ולהמשיכה לעולם הזה אז נקראת באר.

קסו. רצונו לבאר בזה סוף הפסוק ונוזלים מן לבנון דפירושא קא מפרש לראשית הפסוק שקורא להמלכות מעין גנים, ולכך אומר לדעת הטעם שזה היא מפני שמקבלת השפע מן החמשה גנים

קסא. פירוש שהמלכות היא מעין של גנים והולך ומפורש מפני מה נקראת מעין גנים, ולפי שכאן קשה להבין ענין העמוק הזה ורבו הפירושים, לכך נצרך להקדים לדעת החילוק בין מקור ונוזלים ומעין, מקור הוא יותר דק ונסתר, ויותר יש ליחסו לבחינת זכר, מעין הוא בהתגלות יותר כמו באר שממנו שואבים או שממנו מתפשט לנהר גדול, וכל מעין יש לו מקור הנוזל בו, ולפיכך יותר יש ליחס המעין לבחינת נקבה, וגן ודאי בחינת נקבה כיון שמקבל מן המעין, וענין הנוזלים היינו מה שנמשך בהסתר טפה אחר טפה מן המקור להמעין, ועל פי זה יש להבין מה שמבאר הטעם שהמלכות נקראת מעין גנים, שהוא מפני שהמלכות אמא תתאה היא כדמיון הבינה אמא עלאה, וכמו שהבינה נקראת מעין גנים או מעין סתם כיון שהיא משקה לחמשה גנים שהם ה' ספירות חסד גבורה תפארת נצח והוד, ואתן חמשה גנים נהפכים למקורות כשהן משפיעות השפע על ידי ספירת היסוד לגן אחד שהיא המלכות, ולכן כיון שתחת זה הגן היינו מלכות דאצילות יש עוד גנים אחרים